

HERCEGKÚT

Örökségek és Hagyományok

Határmenti közösségek együttműködése

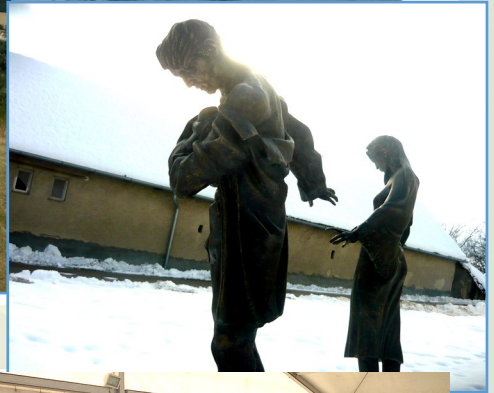
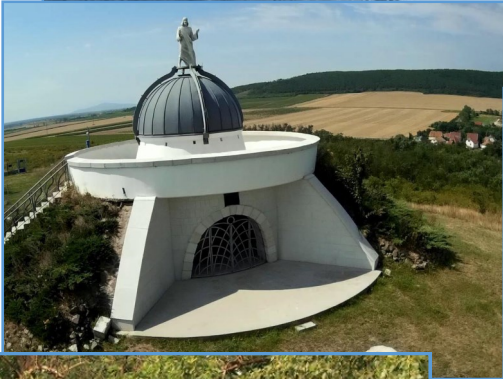
Dedičstvo a tradície

Spolupráca medzi pohraničnými obcami

Település történetek

Pribehy z obcí

Település történet

Príbeh z obcí

Herceghút német telepesekkel történő benépesítését 1750-től datálja, ekkor **Trautson Donát János** Vilmos, osztrák főnemes magánföldesúri vállalkozásában szorgalmazta a **német ajkú családok** átköltöztetését, akik mai dél-németországi területekről három szakaszban érkeztek 1750 és 1761 között.

Az egykor **Trautsondorf/Trautsonfalva** néven ismert község első német telepesei olyan helyet kerestek, ahol az általuk létszükségesnek tartott négy természeti jelenség egyszerre megtalálható: *Wasser, Wiese, Weinbeere, Wald*. [...] „... A lakosok körében ismert „eredetmonda” szerint is a telepesek először a könnyen vájható domboldalban alakítottak ki maguknak lakóépületeket (földházakat).

1788-ban a község katolikus hívei önálló egyházközséget alapítottak, s kőtemplomot építettek, amit Kisboldogasszony tiszteletére szenteltek fel.

1908. évben lett a község a **Tokaj-Hegyalja** zárt borvidék tagja.

Lakosságszám: 672 fő. (2021)

Intézményei: Gyöngyszem Német Nemzetiségi Óvoda

Herceghúti Konyha

Osídlenie **Herceghútu** nemeckými osadníkmi sa datuje od roku 1750, keď rakúsky šľachtic János Vilmos **Donát Trautson** v rámci svojho súkromného zemepanského podnikania podporil presídlenie nemeckych hovoriacich rodín, ktoré v rokoch 1750 až 1761 prišli v troch etapách z územia dnešného južného Nemecka.

Prvými nemeckými osadníkmi obce, kedysi známej ako **Trautsondorf/Trautsonfalva**, hľadali miesto, kde by našli štyri prírodné fenomény, ktoré považovali za nevyhnutné pre svoju existenciu: "Wasser, Wiese, Weinbeere, Wald" (voda, lúka, vinica, les). [...] "... Podľa "báji o vzniku", ktorý je známy aj medzi obyvateľmi, si osadníci najprv postavili svoje obydlia (hospodárske domy) vykopaním na svahu s ľahkou pôdou. V roku

V roku 1788 katolícki farníci v obci založili samostatnú farnosť a postavili kamenný kostol zasvätený Panne Márii /Kisboldogasszony/.

1908 sa obec stala členom uzavretej vinohradníckej oblasti **Tokaj-Hegyalja**.

Počet obyvateľov: 672. (2021)

Inštitúcie: Gyöngyszem Német Nemzetiségi Óvoda

/Materská Škola Perla Nemeckej Národnosti/

Herceghúti Konyha /Herceghúti Kuchyňa/

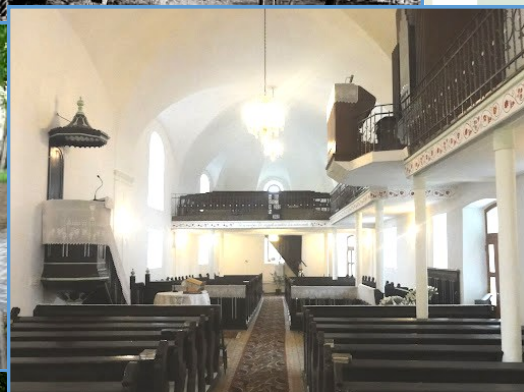
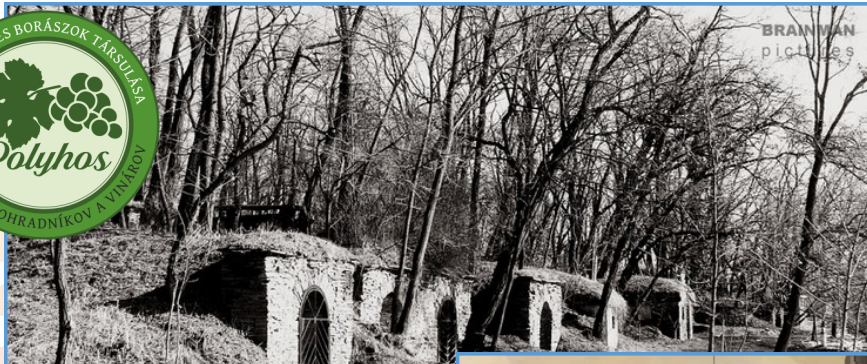
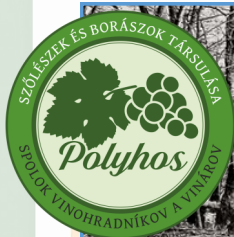

HERCEGHÚT

Település történetek

Pribehy z obcí

Település történet

Príbeh z obcí

A Malý Horeš - Kiskőcs 1214-ben Királyhelmece határbejárás jegyzőkönyvében említik Gerus néven, Zemplén várához tartozó ritkán lakott pusztaként, melyet IV. Béla király Péter fiainak: Igenernek és Ambrusnak adományozott. 1403-tól a Pálóczi családé. Írásos okiratban Kiskőcs (Kysgeres) néven 1411-ben szerepel első ízben, 1419-ben az Imreghi és más nemes családok kezébe került. 1489-től részben a leleszi premontrei prépostság tulajdona, részben a Perényi, Báthori, Daróczi és Károlyi családoké. A településen élők mezőgazdasággal és szőlőtermesztéssel foglalkoztak. Lakói a 16. század közepén lakói református hitre tértek. A község a Felső-Tisza-vidék középtáj, a Bodrogköz a Bodrog és Tisza folyók közt elterülő természetföldrajzi kistáj része. Határában a bennszülött (endemikus) magyar- és Zimmermann-kökörcsin (*Pulsatilla hungarica*; *P. zimmermannii*) védett lelőhelye, valamint a szikes-mocsaras Géresi rétek NATURA 2000 területen az ugyancsak bennszülött (endemikus) hernyópázsit (*Beckmannia eruciformis*) lelőhelye található. (forrás- wikipedia)

Lakosságszám: 1100 fő. (2021)

Intézményei: Bokréta - Magyar Tannyelvű Iskola és Óvoda

Malý Horeš - Kiskőcs sa spomína v roku 1214 v hraničnom výkaze mesta Kráľovský Chlmec ako Gerus, riedko osídlená pustatina patriaca k hradu Zemplén, ktorú kráľ Béla IV. daroval Petrovým synom Jágerovi a Ambrusovi. Od roku 1403 patrila obec rodine Pálócziovcov. V písomných dokumentoch sa prvýkrát spomína ako Kiskőcs (Kysgeres) už v roku 1411 a v roku 1419 prešiel do rúk Imreghiovcov a ďalších šľachtických rodov. Od roku 1489 patrila čiastočne premonštrátskemu kláštoru v obci Leles a čiastočne rodinám Perényi, Báthori, Daróczi a Károlyi. Obyvatelia osady sa zaoberali poľnohospodárstvom a vinohradníctvom. Jeho obyvatelia konvertovali na reformovanú vieru v polovici 16. storočia.

Obec je súčasťou centra územia Hornej Tisy, Medzibodrožia, prírodnej geografickej krajiny medzi riekami Bodrog a Tisa. Na jej hranici sa nachádza chránená lokalita endemického ponikleca maďarského a Zimmermannovho (*Pulsatilla hungarica*; *P. zimmermannii*) a taktiež je zaradená do chráneného územia NATURA 2000, kam sa radia najmä Horešské lúky so soľnými močiarimi a ako lokalita výskytu endemického húsinkovca erukovitého (*Beckmannia eruciformis*) (zdroj – wikipédia).

Počet obyvateľov: 1100 obyvateľov. (2021)

Inštitúcie: Škola s vyučovacím jazykom maďarským a Materská škola Bokréta

Hagyományok - kulturális csoportok

Tradície - kultúrne skupiny

Herceghút továbbra is ragaszkodik a sváb múltjához, gyökereihez és tevékenyen is erősíti nemzetiségi identitását. Ennek tevékeny résztvevője, formálója a Német Nemzetiségi Önkormányzat, a Gyöngyszem Német Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda, és számos helyi hagyományőrző és kulturális, érdekképviselői civil szervezet:

- Freundschaft Nemzetiségi Vegyeskórus Egyesület
- Heimat Német Nemzetiségi Táncscsoport
- Herceghúti Világörökségi Pincesorokért Egyesület
- Trautsons Egyesület

Dnes sa **Herceghút** hlási k svojej švábskej minulosti a koreňom, aktívne posilňuje svoju národnú identitu. Aktívne sa na tom podieľajú a formujú ho najmä miestna samospráva nemeckej národnosti, Základná škola a materská škola nemeckej národnosti Gyöngyszem a mnohé miestne tradičné a kultúrne, ako aj záujmové mimovládne organizácie:

- Freundschaft Združenie národnostných zborov
- Nemecká národná tanečná skupina Heimat
- Nemecký národný nemecký tanečný zväz
- Združenie Trautsons

Hagyományok - kulturális csoportok

Tradíció - kultúrne skupiny

Kisgéres napjainkban is magyar településnek számít. Bár az elmúlt évtizedben nagy nyomás nehezedik a közösségre, hogy a modernitás jegyében mindent elvessen, ami az övé, valamint a tudatos, de hamis érvényesülés propagandája sok embert eltántorít a hagyományok, a múlt és ezzel együtt a magyar identitás megőrzésétől is. Sokáig őrizte a hagyományait, a hitét, ami megtartotta nemcsak a falu nemzeti jellegét, hanem magát a közösséget is. Ma is nagy szerepe van az identitás megőrzésében a Bokréta óvodának és a helyi magyar Alapiskolának, valamint számos más egyesületnek és szervezetnek:

- Csemadok Kisgéresi Alapszervezete
- Polyhos Egyesület
- Borcsák Asszonykórus
- Szőlőfürt citerazenekar

Malý Horeš—Kisgéres je dodnes maďarskou osadou. V poslednom desaťročí je síce komunita pod veľkým tlakom, aby si v mene modernosti zobrala všetko, čo jej patrí a propaganda vedomej, ale falošnej asertivity odrádza mnohých ľudí od zachovávaní svojich tradícií, svojej minulosti a s ňou aj maďarskej identity. Dedina si dlhodobo zachováva svoje tradície a vieru, ako aj jazyk, vďaka ktorým sa zachoval nielen národný charakter dediny, ale aj samotnej komunity. V súčasnosti ešte stále zohrávajú významnú úlohu pri zachovávaní identity miestna materská škola Bokréta a maďarská základná škola, ako aj mnohé ďalšie miestne združenia a organizácie:

- Csemadok Malý Horeš Základná organizácia
- Združenie Polyhos
- Ženský spevácky zbor Borcsák

Épített örökség - Templom

Stavebné dedičstvo - Kostol

Herceghút- Kisboldogasszony római katolikus templom

Építés: A templom **1844 és 1849** között épült, egy korábbi, 1788-ban épült templom helyén, amelynek csupán homlokzati főfala maradt meg. A barokk stílus jegyeket hordozó templom hajója kétboltszakaszos, szentélye a nyolcszög három oldalával zárul. Homlokzat előtti tornya 1878-ban épült. Szenteket és cselekedeteiket megjelenítő szekcióit, fali képeit a Petrasovszky-fivérek készítették 1956-ban.

Jelentősebb felújításai : 1912-ben, 1931-ben, 1981-ben és 2010-ben voltak.

A helyiek összefogásának köszönhetően épült fel 2004-ben a Gombos-hegyen a Jézus szenvedéseit bemutató **14 stáció**val és a dombtetőn álló három farkeszttel. A **Kálvária** tizenötödik állomása a Feltámadás Kápolna, s melyről mint körkilátóról csodálatos panoráma nyílik Herceghút egyvonalas főutcájára, a sáropataki Királyhegyre, a távolba vesző liget erdőkkel tarkított Bodrogzúgra, és a Tokaji Kopaszhegyre.

Herceghút - Rímszkatolický kostol Kisboldogasszony /Malá šťastná žienka/

Konstrukcia: Kostol bol postavený v rokoch 1844 až 1849 na mieste staršieho kostola z roku 1788, z ktorého sa zachovala len hlavná čelná stena. Kostol má barokovú loď s dvoma členenými časťami a svätyňu s tromi stranami osemuholníka.

Predná veža bola postavená v roku 1878. V roku 1956 bratia Petrasovszky vytvorili formou secco nástenné maľby svätých a ich skutkov.

Väčšie rekonštrukcie: v rokoch 1912, 1931, 1981 a 2010.

V roku 2004 bolo vďaka spolupráci miestnych obyvateľov na vrchu Gombos obnovených **14 stanovišť** zobrazujúcich Ježišovo umučenie a tri drevené kríže na vrchole kopca.

Pätnástym zastavením **kálvárie** je kaplnka Vzkriesenia, z ktorej sa naskytá nádherná panoráma na jednoliatu hlavnú ulicu Herceghútu, vrch Királyhegy v Sáropataku, na lesným hájom obkolesený

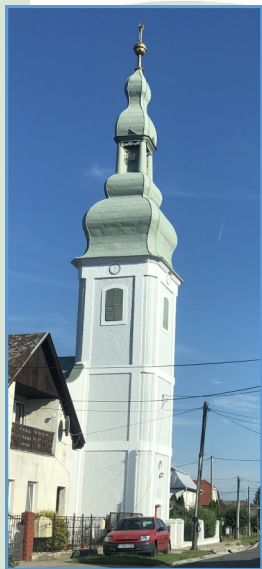
Épített örökség - Templom Stavebné dedičstvo - Kostol

Malý Horeš - Református templom

Régi fatemploma a 18. században elpusztult. **1772** egy fontos év a kiskései református közösség életében, ugyanis ekkor hoztják az első iskolamestert, akinek akkora házat építettek, ahol lakhatott is és istentiszteletekre is össze lehetett gyülekezni. Nem elégedtek meg ennnyivel. 1780. május 17-én kérvényben kérik Vay István főgondnokot, hogy segítsen a gyülekezetnek önálló anyaegyházzá szerveződésében és a templom újjáépítésében. A faluban lakó 124 református család vágya 1783-ban teljesül be, amikor is önálló anyaegyházzá lesznek. Egy év elteltével 1784-ben pedig, nem csak megépítik Isten házát, de fel is szentelik. Őseinkre olyan élő hitű, számban gyarapodó, áldozatkészségben nem szűkölködő gyülekezeti élet volt jellemző, hogy a templomukat, már 11 év elteltével - 1795-ben szűkössége miatt kitoldják, és tornyot is építenek hozzá. Erről tesz bizonyosságot még ma is a főbejáratí ajtó felett lévő írás: „*In honorem Dei. Curavit lanc Turrim Nob. Ecclesia Ref. Kisgeresiensis An. Dom. MDCCXCV*” – Isten dicsőségére. Építette ezt a tornyot a kiskései nemes református gyülekezet az Úr 1795. évében. A templomnak szép barokkos tornya van. a díszítése klasszicista vonalakat idéz, a belseje inkább a 19. sz. romantikus átalakításait követi. Orgonáját a múlt század 50-es éveiben kapta, Csehországban, Krnovban készült. A legutolsó, főleg belső felújítás 2018-ban volt.

Malý Horeš - Reformovaný kostol

Starý drevený kostol obce bol zničený v 18. storočí. Rok **1772** bol dôležitým rokom v živote reformovanej komunity v Malom Horeši, pretože bol sem prvezený prvý učiteľ a bol pre neho postavený dom, kde mohol bývať a kde sa dalo schádzať na bohoslužby. Avšak s tým sa miestny neuspokojili a preto dňa 17. mája 1780 bola hlavnému farárovi Istvánovi Vayovi predložená žiadosť, v ktorej ho žiadali, aby pomohol cirkevnému zboru zorganizovať sa do samostatnej materskej cirkvi obce a obnoviť kostol. Želanie 124 reformovaných rodín žijúcich v obci sa splnilo v roku 1783, keď sa stali samostatnou materskou cirkvou. Po uplynutí jedného roka, a to v roku 1784, bol Boží dom nielen postavený, ale aj vysvätený. Naši predkovia mali taký živý zbor, ktorý sa neustále rozrastal, že už po 11 rokoch - v roku 1795 - bol kostol rozšírený a bola postavená aj jej veža. Svedčí o tom aj nápis nad hlavnými vchodovými dverami: „*In honorem Dei. Curavit lanc Turrim Nob. Ecclesia Ref. Kisgeresiensis An. Dom. MDCCXCV*” - Na Božiu slávu. Túto vežu dal postaviť šľachtický reformovaný zbor v Malom Horeši v roku Pána 1795. Kostol má krásnu barokovú vežu, výzdoba pripomína klasicistické línie, interiér je skôr v štýle romantizmu 19. storočia. Orgán bol kostolu darovaný v 50. rokoch minulého storočia a bol vyrobený v Krnove v Českej republike. Posledná rekonštrukcia, najmä interiéru, sa uskutočnila v roku 2018.

Épített örökség - Boros pincék Stavebné dedičstvo - Vínne pivnice

Herceghút - A Gomboshegyi és Kőporosi pincesorok

Herceghút 1908-ban lett az akkor még zárt **Tokaj-Hegyaljai** borvidék tagja.

A Gombos-hegyi (93 pince) és a Kőporosi pincesorok (85 pince) egymás fölé épített, jellegzetes háromszög alakú fehér **riolit tufa** kváderkövekből rakott pincehomlokzatai a világörökségi Tokaj-Hegyalja egyik látványos és jól ismert jelképének számítanak, és 2002-től az **UNESCO Világörökség** részét képezik.

Vínne Pivnice Gomboshegy a Kőporos

Herceghút sa stal súčasťou vtedy uzavretej vinárskej oblasti **Tokaj-Hegyalja** v roku 1908.

Pivničné rady Gombos-hegy (93 pivníc) a Kőporos (85 pivníc), postavené nad sebou s charakteristickými trojuholníkovými fasádami z bieleho riolitového kremenného tufu sú veľkolepým a známym symbolom svetového dedičstva Tokaj-Hegyalja a od roku 2002 sú súčasťou aj svetového dedičstva **UNESCO**.

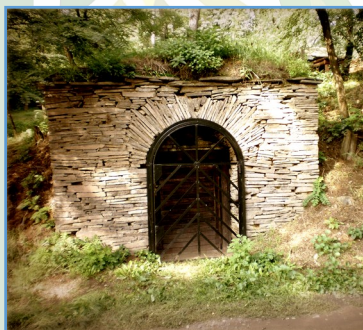
Épített örökség - Boros pincék Stavebné dedičstvo - Vínne pivnice

A Kiséresi pincék

Kiséres nevezetessége a föld alatt csillag alakban **5-10 irányú** labirintusban elágazó borospince-komplexum, amely **83 bejáratból** és hozzávetőleg **317 pincetorokból** áll, részben vulkáni tufába faragva, részben kővel boltozva. A pincék bejárata, külső homlokzata jellegzetes szürke szentesi andezit laposkőből sátor alakban rakott. A terület gazdája a **Kiséresi Úrbéresi Társulás** közel 300 taggal. A történelmi pincék és pincesorok a múlt, a jelen és a jövő nemzedékeinek összekapcsolódásának helyszínei.

Malý Horeš - Horešské pivnice

Dominantou Malého Horeša je jednoznačne komplex vínných pivníc, ktoré tvoria labyrint tesaných či vykladaných pivníc rozvetvených do 5 až 10 smerov v podzemí v tvare hviezdy. Komplex pozostáva z **83 vchodov** a približne **317 pivničných dverí**, čiastočne vytesaných do sopečného tufu a čiastočne zaklenutých kameňom. Vstup do pivníc a vonkajšia fasáda sú charakteristické z ukladaných kameňov z andezitových dosiek sivej farby, vyťažených na okraji obce. Vlastníkom pozemkov je **miestny urbariát, ktoré** má takmer 300 členov. Historické pivnice a pivničné rady sú miestom, kde sa spájajú minulé, súčasné a budúce generácie.

Épített örökség - Lakóházak Stavebné dedičstvo - Obytné budovy

Herceghút - A sváb lakóház

A helyi régi **parasztporták** jellemzői voltak a közös udvarral kialakított lakóházak, vas spalettás kis ablakokkal és annak folytatását képező vagy szemben álló gazdasági épületekkel. A lakóépület szerkezete az elejétől haladva:

tisztaszoba,

konyha (ebben állt a kemence a szabadkéménnyel), l

akószoza.

A gazdasági részt a kamra, az istálló, a szín és az ólak alkották, továbbá jellegzetes épület volt még a lakóháztól távolabb lévő csűr.

A település központjában rekonstrukció szerint épült Sváb Tájház épülete is ezt a hagyományos szerkezetet mutatja.

Herceghút - Švábsky vidiecky dom

Miestne staré roľnícke dediny sa vyznačovali obydliami so spoločným dvorom, malými oknami a hospodárskymi budovami, ktoré na seba nadväzovali alebo stáli oproti sebe. Štruktúra obytného domu bola od začiatku nasledovná: čistá izba, kuchyňa (v ktorej bola pec s otvoreným krbom), obývacia izba.

Úžitková časť pozostávala zo špajze, maštale, farbiarne, stajne a zo stodoly, ktorá sa nachádzala vo väčšej vzdialenosti od obytného domu. Túto tradičnú stavbu pripomína aj zrekonštruovaný švábsky statok v centre obce.

HERCEGHÚT

Épített örökség -

Lakóházak és gazdasági épületek

Obydľlia a hospodárske budovy

Malý Horeš—Kisgéres lakóházak és gazdasági épületek

Az egykori lakóházak alaprajzi elrendeződését tekintve a szoba, ház, pitvar, kamra, úgynevezett **háromosztatú** beosztás a legáltalánosabb vidékünkön. Szép számmal vannak azonban adatok **kétosztatú** (ház-pitvar beosztású, a 19. század első felében épült lakóházakról is, amelyek korábbi eredetűek.

Kisgéresben az utca frontja felé még egy szobát építettek, s a konyhából sok esetben leválasztottak egy kamra részt. Módosabb református gazdánál a kapufélfákat faragott mintákkal látták el. **Oldal- vagy előtornác** főleg a vályog- és más szilárdabb falazatú építményeken fordul elő. A Felső-Bodroghözben és az Ungvidéken mindenhol megjelenő gazdasági építmény volt a **csűr**. Méretét a tulajdonos vagyoni helyzete határozta meg. (*forrás – Új szó- Bodroghöz népi építésze*).

Malý Horeš—Kisgéres obydlia a hospodárske budovy

V našom regióne je najrozšírenejšia dispozícia niekdajších obytných domov, kde je izba, dom, predsieň, špajza, t.j. tzv. **trojdielna** dispozícia. Nachádza sa tu však aj veľký počet **dvojizbových** (dom-záhrada) obydľí postavených v prvej polovici 19. storočia, ktoré sú staršieho charakteru. V Malom Horeši bola k domu postavená ďalšia miestnosť smerom do ulice a v mnohých prípadoch bola od kuchyne oddelená aj špajza. V prípade modernejších reformovaných farmárov boli zárubne zdobené vyrezávanými vzormi. **Bočné alebo čelné štíty** sa vyskytujú najmä na hlinených a iných pevnějších murovaných budovách. **Stodola** bola bežnou hospodárskou budovou v regióne Horný Bodrog a v regióne Ung. Jeho veľkosť sa odvíjala od bohatstva majiteľa. (*zdroj - Nové slovo - Ľudová architektúra regiónu Bodrog*)

Épített örökség - Gazdasági épületek Hospodárske budovy

Herceghút - Kereszt-csűrök

A régi paraszti világban a csűr az állattartást szolgáló legnagyobb gazdasági épület volt, alapterülete sokszor meghaladta a 100 m²-t. Ennek két fiókjában tárolták be marhák és lovak számára a szénát, az alomszalmát és a töreket. A két fiók közötti „csűrplatzon” tartották a szekeret, amikor éppen nem használták. Még az 1960-as évek előtti térképeken is jól látható, hogy a csűrök a telek határán összeértek, és így szinte védelmi jelleggel zárták körül a falut. A hagyományos építészeti karaktert hordozó keresztcsűrök ma még mindig összefüggő térfalat alkotnak. Herceghúton még sok lakótelek végén megfigyelhetők ezek a jellegzetes cseréphéjazatú, deszkázott vagy vesszővel font és tapasztott oldalfalú gazdasági épületek.

Herceghút - Švábsky krížové stodoly

V starom roľníckom svete bola stodola najväčšou hospodárskou budovou na chov zvierat, často s rozlohou viac ako 100 m². Jej dve časti sa používali na uskladnenie sena, slamy a senáže pre dobytok a kone. Aj konský voz, keď sa nepoužíval, bol uložený v stodole medzi jej dvoma časťami. Dokonca aj na mapách spreď 60. rokov 20. storočia boli stodoly jasne viditeľné na hranici pozemku, ktorý takmer obklopoval obec a tvoril tak ochranný múr. Krížové stodoly s tradičným architektonickým charakterom dnes stále tvoria súvislú stenu obce. V Herceghúte aj dnes na konci mnohých dvorov môžete stále zazrieť tieto hospodárske budovy s charakteristickými škridlovými strechami, doskovými alebo drevenými a omietnutými bočnými stenami.

Hagyományok Tradíció

Hagyományok - Népi ételek

Tradície - ľudové jedlá

Herceghút és Malý Horeš - Kiskéres az elmúlt évtizedben határozott lépéseket tett a **gasztro- és kulturális turizmus** irányába. Jelentős mértékben fejlesztették a **történelmi pincesorok és borturisztikai infrastruktúrát**, ezáltal biztosítva nívós, nagyobb léptékű és látogató számú események feltételeit.

Ezek a beruházások hozzájárulnak a népi hagyományok és kulturális értékek szélesebb körű megismertetéséhez, a belső közösségi összetartás, a kulturális identitás erősítéséhez. Az azonosságtudat meghatározó kifejezője a helyi, **családi receptúrák** alapján készült **ételkülönlegességek**, melyek kedvelt és meghatározó élményeleme, védjegye a borkóstolóknak, közösségi célú összejöveteleknek.

V poslednom desaťročí **Herceghút a Malý Horeš - Kiskéres** urobili významné kroky smerom ku **gastronomickému a kultúrnemu** rozvoju miestneho cestovného ruchu. Výrazne sa rozvinula infraštruktúra historických pivníc a vínnej turistiky, čím sa zabezpečili podmienky pre kvalitné podujatia väčšieho rozsahu a s väčším počtom návštevníkov. Tieto investície prispievajú k širšiemu povedomiu o ľudových tradíciách a kultúrnych hodnotách, k vnútornej súdržnosti spoločenstva a k posilneniu kultúrnej identity. Kľúčovým prejavom tejto identity je špecialita miestnych jedál podľa rodinných, teda **tradičných receptov**, ktoré sú obľúbeným a charakteristickým prvkom ochutnávok vín a komunitných stretnutí.

Hagyományok - Népi ételek

Tradície - ľudové jedlá

Herceghút - a sváb tunki

Készülhet sertés vagy csirke hús és belsőséggel.

A húst és a májat egyszerűen pörköltként főzve, majd vízzel felengedve, és kevés liszttel besűrítik.

Tálalást követően kenyérrel mártogatva (tunkolva) fogyasztható.

Herceghúti sváb tunki- receptje - 5 fő részére:

1 kg sertéslapocka, 0,25 kg sertésmáj,
0,25 kg sertézsír, 0,25 kg vöröshagyma (apróra összevágva),
2,5 dkg fűszerpaprika, őrölt bors ízlés szerint,
2-3 db babérlevél, 0,25 dl fehér bor,
0,25 kg zsírból és lisztből zsemleszínű rántás,

Köret: 1,5 kg savanyú káposzta, 0,25 kg húsos tokaszalonna, 0,15 kg rizs.

Herceghút - Švábska tunka

Môže sa pripravovať z bravčového alebo kuracieho mäsa a vnútorností.

Mäso a pečeň sa jednoducho uvaria ako guláš, potom sa zahustia vodou a trochu múky.

Po podávaní sa môže namáčať (tunkovať) do chleba.

Švábske tunky Herceghút - recept - pre 5 osôb:

1 kg bravčového pliecka, 0,25 kg bravčovej pečene,
0,25 kg bravčovej masti, 0,25 kg cibule (nakrájanej nadrobno),

2,5 dkg papriky, mleté korenie podľa chuti,
2-3 bobkové listy, 0,25 dl bieleho vína,
0,25 kg strúhanky z tuku a múky

Obloha: 1,5 kg kyslej kapusty, 0,25 kg mäsitej slaniny, 0,15 kg ryže.

Hagyományok - Népi ételek

Tradície - ľudové jedlá

A kiskéresi zsíros „béles”

A béles receptúrája nemzedékről nemzedékre, nagyszülőkről anyákra, majd lányaikra hagyományozódott.

A 2-3 kg lisztet (fele finom – fele rétes liszt) átszitálást követően vízzel (2,5 dl/ kg) felengedett és a sóval ízesített félkemény „ hólyagos” tésztát gyúrnak. A tésztát rövid pihentetés után gyúrnák, hajtogatják. A részelésnél a rétegeket egymásra hajtják, és egyben egy órát újra pihentetik. Régen kör vagy nyolc szögletűre nyújtották, sertés hár zsírral, vagy libazsírral a kinyújtott nyers tésztát megkenik. A töltelék sós rögös túróból, vagy reszelt majd megpárolt, borssal ízesített káposztából készül. A tészta szélét megvágják és meghúzva egymásra rétegelik, vagy ahogy a kiskéresiek mondják „részelik”. Az elkészült töltött tésztát tepsibe rakva 25-30 percig sütőben halvány barnára sütik.

Horešský masný „béleš”

Recept na „béleš” sa dedí z generácie na generáciu, zo starých rodičov na matky a potom na ich dcéry.

Po preosiatí 2-3 kg múky (polovica jemnej múky - polovica štrúdlíovej múky) sa vymiesi s vodou (2,5 dl/kg) polotuhé "nadýchané" cesto ochutené soľou. Po krátkom odpočinku sa cesto vymiesi a preloží. Keď je cesto viackrát prekladané, vrstvy sa preložia na seba a opäť sa nechajú hodinu odpočívať. V minulosti sa cesto rozťahlo do kruhu alebo osemuholníka a na rozvaľkané surové cesto sa natrela bravčová alebo husacia masť. Náplň sa pripravuje zo slaného tvarohu alebo

nastrúhanej a následne dusenej kapusty ochutenej korením. Okraje cesta sa narežú, stiahnu a navrstvia, alebo ako hovoria horeščania, razčastia (rozdedia na časti). Naplnené cesto sa položí na plech a pečie sa v rúre 25-30 minút do bledohneda.

Partnerségi együttműködés

Herceghút és Malý Horeš községek önkormányzatai - 2011-2013 között- határmenti együttműködés keretében borturisztikai infrastruktúra és vonzerőfejlesztést hajtott végre. Herceghút a világörökségi Kőporosi és Gomboshegyi pincesorokon sétányokat, vizesblokkokat, pihenőhelyeket és rendezvényteret alakított ki. Maly Hores (Kisgéres) a Történelmi pincesorai közelében Borudvart és Közöségi Házat alakított ki.

A fejlesztési helyszíneken az eltelt években a **bor- és gasztro- kulturális** turisztikai célú események száma és a látogatószám megkétszereződött (2500-ról 5000 főre) Szükségessé vált a két határmenti történelmi pincesorok, pince sétányok, közösségi rendezvény terek, helyszínek állag- és állapotmegóvása, az épített és természeti környezetének rendszeres, évszaknak megfelelő gondozása, ápolása, takarítása. Továbbá a projekt hozzájárul a rendezvények színvonalasabb lebonyolítását a beszerzett és nyújtott **szolgáltatások**, új **mobil eszközök** beszerzése segítette és színesítette.

A kassai székhelyű **Via Carpatia** által lebonyolított **PT-4 prioritás** (Hagyomány és Kultúra) Interreg **kis projekt** alapjából 85%-ban támogatott 2-2 kültéri kulturális eseményt (Herceghúti Pincefesztivál és Bokréta Ünnepe Kisgéresi Kulturális Napok). **Herceghút és Kisgéres Önkormányzata** együttműködésével közös kulturális (kórus ének, és hangszeres) valamint **bor-gasztronómiai** csoportok találkozájára került sor, ahol együtt mutatkozott be a helyszínekre látogató közönség előtt.

Partnerská spolupráca

Obce Herceghút a Malý Horeš realizovali v rokoch 2011-2013 cezhraničnú spoluprácu s cieľom rozvíjať infraštruktúru a atraktivitu vínného turizmu. Herceghút vybudoval chodníky, vodné bloky, oddychové zóny a priestory pre podujatia v pivničných radoch Kóporos a Gomboshegy, ktoré sú na zozname svetového kultúrneho dedičstva. Malý Horeš (Kisgéres) vybudoval v blízkosti svojich historických pivníc vináreň a spoločenský dom.

Počet podujatí vínnej a **kultúrno-gastronomickej** turistiky a počet návštevníkov predmetných lokalít sa v posledných rokoch zdvojnásobil (z 2 500 na 5 000). Vznikla teda potreba udržiavať historické pivničné rady, pivničné chodníky, priestory pre komunitné podujatia a lokality pozdĺž oboch hraníc, udržiavať ich výnimočný stav a kondíciu, pravidelne sa starať o ich stavebné a prírodné prostredie, udržiavať ho a čistiť v súlade so sezónou. Okrem toho sa nákupom nového **mobilného vybavenia** počas plánovaného obdobia projektu podporí a obohatí organizácia veľkých podujatí a rozšíria poskytované služby.

V spolupráci s **Via Carpatia** so sídlom v Košiciach, ako aj za spolupráce so samosprávami **obcí Herceghút a Malý Horeš** a s prioritou **PT-4** (Tradície a Kultúra) sa uskutočnia 2-2 kultúrne podujatia pod holým nebom (Herceghúti Pincefesztivál, a Bokréta Ünne, Kisgéresi Kulturális Napok) /Herceghútske pivničné slávnosti a Horešské kultúrne dni slávnosti Bokréta/, ktoré budú z 85% hradené z fondu „Interreg-malé projekty“, zameriavajúc sa na uskutočnenie stretnutí miestnych kultúrnych (chórús, spev a s hudobnými nástrojmi) respektíve vínnogastronomických skupín, kde sa spoločne predstavujú pred publikom, ktoré dané udalosti navštevujú.

Partnerséget építünk

Projekt ID: FMP-E/1901/4.1/035

www.viacarpatia-spf.eu

info@skhu.eu
www.skhu.eu

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával

A kommunikációs anyag nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját

Fordítás / preklad — Igaz Vladimír

A kiadványt készítette/ vytvoril publikáciu — Herceghút Község Önkormányzata - 2021.